

Jan Trzeciakowski

Ełk. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 6, 9-10

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BIAŁOBRZEG, pow. Września
Stanowisko 6

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Andrzej Prinke,
Finansowało Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu. Pierwszy sezon badań, Me-
zolit górny - kultura Janiszawicka /?/.

Stanowisko, odkryte przed kilkudziesięciu laty przez Z. Zakrzewskiego, zostało zlokalizowane podczas weryfikacyjnych badań powierzchniowych w r. 1971. Leży ono na południowym brzegu Warty, na wspomnianej terasie wyższej, w pobliżu jej zakamka. Pierwotny układ zabytków zaburzony został przez współczesną drogę polną, która przecina stanowisko. Eksploracją wykopaliskową objęto teren 350 m².

Materiał zabytkowy zalegał obficie na powierzchni oraz w luźnym piasku wydobywym do głębokości 30 cm. Uzyskano 1838 zabytków krzemiennych, w tym 175 rębni i narzędzi oraz 9 drobnych skorup. Wśród 33 sbrojników mikrolitycznych występują trójkąty Janiszawickie, tyczaki typu Stawinoga i trapezy. Chronologię obiektu określono wstępnie na górny mezolit / przypuszczalnie należy on do kultury Janiszawickiej/. Osada została ponownie zasiedlona w neolicie / ze względu na znaczny materiał ceramiczny trudno określić jego przynależność kulturową/.

Badania zostały zakończono.

ELK
Stanowisko I

Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadził mgr Jan Trzeciakowski.
Finansował IHKM PAN. Trzeci sezon badań
wykopaliskowych, Paleolit schyłkowy.

Celem badań było dokładniejsze poznanie południowej, a szczególnie najbardziej położonej - południowo-wschodniej części stanowiska. Chodziło o trzy sprawy: 1-stan zachowania starej gleby/próchnicy i poziomu iluwialnego/stanowiącej pierwotne miejsce zabytków, 2-stan zasiedlenia /lub nasycenia śladami osadnictwa/ tej części stanowiska w porównaniu z częściami północną i zachodnią oraz odkrycie takiej struktury zabytków. To ostatnie było o tyle ważnym zagadnieniem, że w ubiegłych latach znaleziono na tym odcinku ostrze trzoneczkowe bardzo podobne do występujących w przemyśle lingbijskim.

Badania wykazały, że profil starej gleby zachował się dobrze tylko na płaskim, w południowo-wschodniej części stanowiska. Na południe i na zachód stąd jest silnie, a po większej części całkowicie sdenudowany. Największe zmniejszenie starej gleby obserwuje się na stoku wysoczyzny, z wyjątkiem jego części najniższej.

Można wnosić, że zasiedlenie południowej części stanowiska było znacznie mniejsze niż zachodniej i północnej.

W pobliżu najwyższego punktu południowo-wschodniej części stanowiska, pod nie naruszonym poziomem próchnicznym starej gleby znaleziono czyste skupienie zabytków przemysłu świderskiego. Dominującą grupę narzędzi są rylice różnego typu. Drapacze i ostrza trzoncowskie występują w formach typowych dla przemysłu świderskiego II. Obok ostrzy z łuskaniem na stronie spodniej są formy bez takiego łuskania. W skupieniu tym znalazły się również 2 bardzo drobne zbrojniki z tycami łukowatymi. Cechy inwentarza skupienia i jego złoża wskazują na to, że jest ono starsze od wszystkich dotychczas odkrytych na badanym stanowisku.

Wyniki badań przemawiają też za tym, że stanowisko nie było zasiedlone przez elementy pochodzenia lingbijskiego. Formy do nich podobne są nieliczne i stanowią element składowy przemysłu świderskiego.

Stanowisko, jak i cały zespół osadniczy w obrębie którego ono występuje zasługują na dalsze szczegółowe badania.

JACENTÓW, pow. Końskie
Stanowisko 3, 4, 10

Instytut Archeologii Uniwersytetu
Jagiellońskiego, Konserwator Zabytków
Archeologicznych w Kielcach

Badania prowadził dr Bolesław Ginter,
Finansował Uniwersytet Jagielloński i
WKZ w Kielcach, Pierwszy sezon badań.
Piaskowe stanowiska schyłkowopaleolityczne i mezolityczne.

Wszystkie stanowiska położone są na niskim, erozyjnym tarasie rzeczki Plebanki, dopływu Czarnej, w odległości od paru do parudziesięciu metrów od jego żalomu. Żalom ten wznosi się od ok. 1,5 m. do 2 m. ponad zatorfioną płytko dolinę Plebanki. W celu uchwycenia śladów osadnictwa nad Plebanką przeprowadzono na obu jej brzegach badania wstępne pokrywając siatką niewielkich otworów teren długości ok. 2 km. i szerokości kilkudziesięciu metrów. Wynikiem tych badań było znalezienie kilku stanowisk z epoki kamienia. Na trzech z nich założono wykopy.

Stanowisko 3, / Wykop I/72/

Usytuowany na żalomie tarasu dochodził do poziomu doliny zalewowej. Wydobyto około 200 wyrobów krzemienych z których większość można zaliczyć do schyłkowego paleolitu bez określenia przynależności kulturowej, część wydaje się nawiązywać do mezolitycznego cyklu komornickiego. Wyroby zalegały we współczesnej próchnicy, w poziomie iluwialnym gleby bielicowej i w piasku pod poziomem torfu,